

EKONOMİYE DAİR ÖNE ÇIKAN DÜZENLEMELER

12 – 18 MAYIS 2022





(12– 18 Mayıs 2022)¹

- İşletmelere yönelik yeniden değerlendirilmenin detayları belli oldu; yeniden değerlendirilme neticesinde hesaplanan değer artışı bilançonun pasif bölümünde ayrı bir fon hesabında gösterilecek.** Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Vergi Usul Kanunu'nda bu yıl başında yapılan düzenlemeye göre, enflasyon düzeltilmesi yapma şartlarının oluşmadığı dönemlerde, işletmelerin aktiflerine kayıtlı bina, tesisat ve makina, taşıt, demirbaş, gayri maddi hak gibi amortisman tabi iktisadi kıymetler, Hazine ve Maliye Bakanlığınca ilan edilecek yeniden değerlendirilme oranı dikkate alınarak yeniden değerlendirilebilir. Uygulamadan tam mükellefiyete tabi ve bilanço esasına göre defter tutan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri yararlanıyor. Yine aynı mükellef grubu, ilk kez yapılacak yeniden değerlendirilme öncesinde sadece bir kez olmak üzere, aktiflerine kayıtlı taşınmazlar (boş arazi ve arsalar dahil) ile amortisman tabi diğer iktisadi kıymetlerini önceki hesap döneminin sonu itibarıyla, Yİ- ÜFE değerindeki artış oranını dikkate alarak yeniden değerlendirebilecek. Tebliğiyle de yeniden değerlendirilme uygulamasının esasları belirlendi. Buna göre, yeniden değerlendirilme neticesinde hesaplanan değer artışı bilançonun pasif bölümünde ayrı bir fon hesabında gösterilecek. Bahse konu iktisadi kıymetler için yapılan yeniden değerlendirilme sonrasında bulunan değerler üzerinden amortisman ayrılmaya devam edilecek. Vergi Usul Kanunu'nun geçici 32'nci maddesi kapsamında hesaplanan değer artışı tutarı üzerinden yüzde 2 vergi ödenecek. Ödeme taksitle yapılabilecek.²
- İhracat ve üretim faaliyetinden elde edilen kazançlar için kurumlar vergisi oranının 1 puan indirimli uygulanmasına ilişkin esaslar belirlendi.** Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliği Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. "Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile ihracat yapan kurumların münhasıran ihracattan, sanayi sicil belgesini haiz ve fiilen üretim faaliyetiyle işgal eden kurumların da münhasıran üretim faaliyetinden elde ettikleri kazançları için kurumlar vergisi oranının 1 puan indirimli olarak uygulanmasına imkan tanınmıştı. Tebliğle, sanayisiciler belgesini haiz ve fiilen üretim faaliyetiyle işgal eden veya ihracat yapan tüm kurumlar vergisi mükellefleri, bu faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları için 1 puanlık indirimden yararlanabilecekler. Hesap dönemi olarak takvim yılını kullanan mükellefler, 1 Ocak 2022'den itibaren üretim ve ihracat faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları için bu 1 puanlık indirimden faydalanabilecek. İhracat yapan kurumların gerek mal gerekse hizmet ihracatlarından elde ettikleri kazançlarına münhasır olmak üzere ilgili dönemde geçerli kurumlar vergisi oranı 1 puan indirimli olabilecek.³
- Türkiye vatandaşlığı için alınması gereken konut fiyatının 250 bin dolardan 400 bin dolara yükseltilmesine ilişkin karar Resmi Gazete'de yayımlandı; karar bir ay sonra yürürlüğe giriyor.** Resmi Gazete'nin 13 Mayıs 2022 tarihli sayısında yayınlanan Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğe göre, en az 400 bin Amerikan doları veya karşılığı döviz tutarında taşınmaz tapu kayıtlarına 3 yıl satılmaması şartı koyulmak şartıyla satın alanlar ve kat mülkiyeti ya da kat irtifakı kurulmuş, en az 400 bin Amerikandoları veya karşılığı döviz tutarı peşin olarak yatırılan ve tapu siciline 3 yıl süreyle devir ve terkinin yapılmayacağı taahhüdü şartıyla noterde düzenlenmiş sözleşme ile taşınmazın satışının vadedildiği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca tespit edilenler Cumhurbaşkanı kararı ile Türk vatandaşlığı kazanabilecek. Ayrıca en az 500 bin dolarla bireysel emeklilik sistemine giren yabancıların da vatandaşlık alabilmesine ilişkin yönetmelik değişikliği yapıldı. Bu bedel 2018 yılında yapılan değişiklikle 1 milyon dolardan 250 bin dolara çekilmişti.⁴

4. **YUVAM hesapları uzaktan kimlik tespitiyle açılabilir.** Hazine ve Maliye Bakanlığının, "Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği'nde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliği" Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre, yurt dışında yerleşik Türk vatandaşları ile mavi kart verilen gerçek kişilerin T.C. nüfus cüzdanı, mavi kart ve pasaport kullanarak uzaktan kimlik tespiti yoluyla YUVAM kapsamında hesap açmalarına olanak tanındı. Ayrıca aracı kurumlar ve portföy yönetim şirketlerinin ve finansal kiralama, faktoring, finansman ve tasarruf finansman şirketlerinin de uzaktan kimlik tespiti yoluyla hesap açabilmelerinin önü açıldı.⁵
5. **Kamu ihalelerinde elektronik ihale (e-ihale) yönteminin kullanımı zorunlu hale getirildi.** Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren tebliğe göre, 1 Ağustos'tan sonra, yaklaşık maliyeti Kamu İhale Kanunu'nun ilgili maddesinde öngörülen eşik değer yarısına kadar olan mal ve hizmet alımlarında ve açık ihale usulü ile gerçekleştirilen ihalelerin e-ihale ile gerçekleştirilmesi gerekecek. 3 Ekim'den sonra tüm açık ihaleler ile Kanunun ilgili maddeleri gereğince pazarlık usulü ile gerçekleştirilen ihaleler de e-ihale yöntemi ile yapılacak. Bu zorunluluğun uygulanmasında ihalelerin ilan/duyuru tarihleri dikkate alınacak.⁶
6. **Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (SEDDK), yabancıların, Türk vatandaşlığı kazanmak için Bireysel Emeklilik Sistemi'ne (BES) yatıracağı en az 500 bin dolar veya karşılığı döviz tutarına devlet katkısı alamayacağını bildirdi.** SEDDK'den yapılan duyuruda, Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'te yapılan değişiklik uyarınca en az 500bin dolar veya karşılığı döviz tutarında katkı payını, kapsamı SEDDK tarafından belirlenen fonlarda tutma ve 3 yıl sistemde kalma şartıyla BES'e yatıran yabancıların istisnai olarak Türk vatandaşlığı kazanabilmesine imkan tanındığı hatırlatıldı. Bahsedilen yabancı katılımcıların, halihazırda BES katılımcılarına sağlanan yüzde 30 oranındaki devlet katkısından yararlanma durumları hakkında tereddütlerin olduğu belirtilen duyuruda, Devlet katkısı uygulamasına dayanak teşkil eden 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu uyarınca bir katılımcının BES'e yatırdığı katkı payından devlet katkısı alabilmesi için sağlaması gereken koşullar kapsamında, katılımcının Türk vatandaşı olması veya 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 28. maddesi kapsamında yer alması gerektiği, bu çerçevede, istisnai olarak Türk vatandaşlığı kazanmak üzere BES'e en az 500 bin dolar veya karşılığı döviz tutarında katkı payı yatıran yabancı katılımcıların bu işlem esnasında Türk vatandaşlığı kazanmamış olmasından dolayı devlet katkısı alabilmesinin mümkün olmadığı belirtildi.⁷
7. **Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası yönetmeliğinde değişiklik yapıldı.** Yapılan değişiklikle, 1 Haziran'dan itibaren trafik sigortası azami primleri, Mayıs ayı primlerine göre yüzde 25 artacak. Trafik sigortası priminde aracın yakıt cinsi ve emisyon değerine göre yüzde 10 olan indirim ve artırım yetkisi yüzde 20 olacak. Trafik sigortası primi, hasar maliyetleri dikkate alınarak yüzde 50 oranında azaltılabilecek veya yüzde 50 oranında artırılabilir.⁸
8. **Maden Kanunu kapsamında bazı madenler için belirlenen devlet hakkı oranları yüzde 25 artırıldı.** Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren karara göre Maden Kanunu'nun 2'nci maddesi kapsamında yer alan 1'inci, 2'nci ve 3'üncü grup madenler için devlet hakkı oranı yüzde 25 artırımlı uygulanacak. Daha önce devlet hakkı oranının yüzde 25 artırımlı olarak uygulanması kararlaştırılan altın, alüminyum, bakır, çinko, demir, gümüş, krom ve kurşun dışındaki 4'üncü grup madenler ile 5'inci grup madenler için de bu oran yüzde 25 artırımlı olacak.⁹
9. **Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası mevzuatında yabancı ülke merkez bankalarının varlıklarıyla ilgili düzenleme yapıldı.** Resmi Gazete'de yayımlanan karara göre TCMB Anonim Şirketi Esas Mukavelesinin 40. maddesine eklenen bente göre, TCMB nezdindeki yabancı ülke merkez bankalarına ait para, alacak, mal, hak ve varlık haczedilemeyecek, bunlar üzerinde ihtiyati tedbir ve haciz

konulamayacak.¹⁰

- 10. Yaş çayda alım fiyatı yüzde 73 artışla 6 lira 70 kuruşa, kilogramda 13 kuruş olan destekleme primi de yüzde 130,8 artışla 30 kuruşa çıkarılarak fiyat 7 TL seviyesine yükseltildi.** 14 Mayıs tarihinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, geçen yıl 3,87 TL olan yaş çay taban alım fiyatının yüzde 73 artışla 6 lira 70 kuruşa, kilogramda 13 kuruş olan destekleme priminin de yüzde 130,8 artışla 30 kuruşa çıkarılarak fiyat 7 TL seviyesine yükseldiğini açıkladı. Söz konusu açıklanmanın ardından Çaykur, kuru çaya ortalama yüzde 43,71 oranında zam yaparken, yeni fiyat listeleri toptan satış yapan şirketlere gönderildi.¹¹



Kaynaklar:

¹ Bu bülten TEPAV tarafından hazırlanmakta olan verileri ve iş dünyasının yakından takip ettiği vergi, istihdam, devlet destekleri, ticaret ya da finansal alanlardaki öne çıkan yasal düzenlemeleri esas almaktadır.

² Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 537). Resmi Gazete, Sayı: 31835. (14 Mayıs 2022). Erişim adresi <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220514-5.pdf>

³ Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 20). Resmi Gazete, Sayı: 31835. (14 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220514-4.pdf>

⁴ Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 5554). Resmi Gazete, Sayı: 31834. (13 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220513-20.pdf>

⁵ Hazine ve Maliye Bakanlığından: Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği (Sıra No: 19)'nde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 20). Resmi Gazete, Sayı: 31839. (18 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220518-3.htm>

⁶ Kamu İhale Kurumundan: Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ. Resmi Gazete, Sayı: 31839. (18 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220518-4.htm>

⁷ SEDDK, Türk Vatandaşlığı Kazanmak İçin Bireysel Emeklilik Sistemine Yatırılacak En Az 500.000 Amerikan Doları Veya Karşılığı Döviz Tutarına Devlet Katkısı Uygulanması Hakkında Duyuru. (13 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://seddk.gov.tr/files/doc/BES-duyuru.pdf>

⁸ Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan: Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair

Yönetmelik. Resmi Gazete, Sayı: 31838. (17 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220517-3.htm>

⁹ 3213 Sayılı Maden Kanununun 2 nci Maddesi Kapsamında Yer Alan I., II. ve III. Grup Madenler, Daha Önce %25 Artırımlı Olarak Uygulanması Kararlaştırılan Altın, Alüminyum, Bakır, Çinko, Demir, Gümüş, Krom ve Kurşun dışındaki IV. Grup Madenler ile V. Grup Madenler için 3213 Sayılı Kanun ile Belirlenmiş Olan Devlet Hakkı Oranlarının %25 Artırımlı Olarak Uygulanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5553). Resmi Gazete, Sayı: 31834. (13 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220513-9.pdf>

¹⁰ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketi Esas Mukavelesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 5552). Resmi Gazete, Sayı: 31834. (13 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220513-8.pdf>

¹¹ Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Twitter mesajı: Yaş çay alımlarında uygulanacak taban fiyatı %73'ün üzerinde bir artışla 6 lira 70 kuruşa, kilogramda 13 kuruş olan destekleme fiyatını da %130'un üzerinde artışla 30 kuruşa çıkartıyoruz. (14 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://twitter.com/RTErdogan/status/1525503704383619072>



tepav
Türkiye ekonomi politikaları araştırma vakfı

